

ПОГЛЯДИ НА МОРАЛЬ, ЗМІНИ У ВИМІРЮВАННІ ЦІННОСТЕЙ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті висвітлено результати проведеного соціологічного дослідження стану ціннісних орієнтацій сучасної української молоді. Виявлено основні ціннісні позиції сучасної української молоді. Надано результати опитування студентів Вінницького національного технічного університету та запропоновано шляхи покращення.

Abstract

The article highlights the results of a sociological study of value orientations of modern Ukrainian youth. The basic value position of modern Ukrainian youth. Courtesy of the survey of students in Vinnytsia National Technical University and the ways of improvement.

Ключові слова: *молодь, мораль, ціннісні орієнтації.*

Keywords: *youth, morals, values.*

Світ, у якому ми проживаємо на даний момент, — складний світ. І те що, ми спіткали таку проблему, як занепад моральних принципів, на мою думку є наслідком нашого національного занепаду. Деякі люди зовсім не цінують щирість, справедливість, дружбу, любов. Люди перестали довіряти один одному. Людство стає жорстоким, по відношенню один до одного. Кожного дня по засобах масової інформації ми чуємо про жахливі випадки — вбивства, терористичні акти, шахрайство і це ще далеко не кінець цього жахливого списку.

Я розумію це, не як інше як занепад моральності людства. Здається, що люди забувають про те, що все найкраще в житті — безкоштовне. Друзі, сім'я, щастя, любов, посмішки — все це ми отримуємо зовсім безкоштовно! Сучасні люди цінують зовсім не це, для більшості не є важливим те, що ти відчуваєш, чого ти бажаєш, чого ти досягнув або чого прагнеш досягнути. Їх цікавить хіба що, бренд твого одягу, модель телефону, марка машини і тому подібне. Нікого не важливий твій внутрішній світ, всім головне, щоб ти дорого одягався, гарно жартував і не застрявав у дверному прорізі. Мало хто розуміє, що дивлячись на людину або спілкуючись з нею ми бачимо тільки обгортку, ми знаємо її ім'я, але не знаємо її історію, жахливо те, що нам цього достатньо.

Людство збідніло, навіть якщо не дивитись на матеріальні блага деяких людей. Світ засіює меркантильність, жадібність та дріб'язливість. Нинішня економічна, політична, екологічна кризова ситуація в світі довела, що сучасні технологічні процеси неминуче ведуть людство до загибелі. Тож постає проблема моралі.

За М. Фляк сучасна мораль ставить перед суспільством наступні вимоги:

1) Панування нашого духу над матеріальними потребами людської природи і безперервне вдосконалення людської духовності та моралі.

2) Без правдивої, істинної любові до людей неможливий повний і гармонійний розвиток людини і людської спільноти в цілому.

3) Переорієнтація, повернення до первинних морально-етичних начал і безперервного духовно-морального росту.

4) Наша мораль повинна бути пов'язана із державою, де ми живемо, з народом, до якого належимо.

Моральний закон вимагає від сучасної людини, передусім, духовності, шанування і патріотизму. Мораль людини, як постійно діючий моральний фактор, справляє істотний вплив на життя держави і, окремої людини взагалі. Нині в Україні розквітає занепад, інфантизм у духовній сфері. Зростає і необхідність зміни ставлення до духовності і суспільної моралі. У всіх сферах суспільного життя зростає роль моральної відповідальності особистості.

Всеукраїнське дослідження Молодь України було проведено Інститутом Горшеніна спільно з тижневиком Коментарии з 1 по 19 березня 2012 року. Всього, згідно вибіркою, з урахуванням основних соціально-демографічних характеристик населення України, було опитано 1500 респондентів у містах з населенням більш ніж 100 тисяч осіб, які розташовуються в 24 областях

України та АР Крим і репрезентують населення України у віці від 16-21 року. Похибка репрезентативності дослідження не перевищує 2,5%.

Нагадаємо, згідно з даними опитування громадської думки, проведеного в грудні 2011 року фондом Демократичні ініціативи ім. І.Кучеріва та фірмою Ukrainian Sociology Service, 51% молоді Донбасу та Криму підтримують вступ України в ЄС. Більш ніж половина – 65,1% – української молоді пишаються тим, що є громадянами України. Більш як третина – 37,9% – вважають, що Україна повинна рухатися у бік зближення з країнами Заходу – Європейським Союзом, США.

Про це свідчать результати соціологічного дослідження, проведеного в березні 2012 року Інститутом Горшеніна.

Згідно з результатами дослідження, більш як половина – 65,1% – молоді пишаються тим, що є громадянами України. Майже кожен п'ятий – 17,6% – не відчуває гордості від факту наявності у себе українського громадянства. Не змогли відповісти на це питання 17,3% молоді.

Кожна друга молода людина – 47,3% – вважає найбільш важливою проблемою свого населеного пункту економічний розвиток. Далі йдуть корупція і хабарництво – 31,2%, політична нестабільність – 29,8%, а також алкоголізм і наркоманія – 26,2%, і соціальний захист населення – 20,7%. Проблеми освіти турбують 19,2%, молодіжна політика – 18,2%, проблеми охорони здоров'я – 14,6%, злочинність – 13,2%, боротьба з бідністю – 13,2%, криза моралі, культури, моральності – 12,9% молодих людей України.

Для 48% молодих українців практичне значення має така демократична цінність як свобода слова. 37,9% упевнені, що Україна повинна рухатися у бік зближення з країнами Заходу – Європейським Союзом, США. Чверть опитаних – 24,7% – вважає, що Україні слід зближуватися з Росією, а 18,6% молодих українців вважають, що країна повинна лавірувати між Росією і країнами Заходу. Не змогли відповісти на дане питання 18,8% респондентів.

Майже половина молодих українців – 48,8% – заявили, що така демократична цінність як свобода слова має для них практичне значення. Також таку цінність для молоді мають: право на охорону здоров'я, медичну допомогу – 40,2%, особиста недоторканність – 37,0%, право розпоряджатися своєю власністю – 33,9%, судовий захист прав і свобод громадянина – 33,5%, а також – свобода пересування, вибору місця проживання – 32,8%. Більшість молодих людей – 65,5% – завжди відчувають відповідальність за свої вчинки. Більш ніж чверть – 29,7% – відчувають відповідальність за свої вчинки іноді – все залежить від обставин. Не відчувають такого почуття 2,9% представників молоді, а 1,9% – не змогли відповісти на дане питання.

Під час вивчення курсу "Соціологія" студентами було проведено соціологічне дослідження на дану тему, об'єктом якого стали студенти 3 курсу факультету менеджменту ВНТУ. Об'єкт складається з 53 особи, віком від 19 до 23 років, чоловічої та жіночої статі. Предметом соціологічного дослідження є погляди студентської молоді на мораль, дослідження змін у вимірюванні життєвих цінностей. Метою соціологічного дослідження є визначення стану життєвих цінностей в суспільстві, на основі з'ясування того, які життєві цінності мають для молоді найбільше значення, як стрімко вони змінюються і які фактори на них впливають та на основі отриманих результатів розробити практичні рекомендації щодо можливих шляхів вирішення проблеми. Було висунуто такі гіпотези:

а) переважна більшість студентської молоді віддає перевагу матеріальним цінностям, хоча й не нехтує повністю такими загальнолюдськими цінностями як дружба, кохання, сім'я;

б) більшість молоді занедбує основні життєві цінності, згадуючи про них лише в екстремальних ситуаціях;

в) спостерігається підсилення прагматизму серед молоді.

Наведемо частину отриманих результатів: на питання "Які з життєвих цінностей для Вас є важливішими" із наведених варіантів 31,9% опитаних назвали міцну сім'ю, 10,6% - успішну кар'єру, 12,7% - матеріальне забезпечення, 19,1% надали перевагу вірним друзям та 17,8% взаємному кохання, 6,3% - важко відповісти. На питання "Чи вважаєте ви себе прагматичною людиною" 36,1% респондентів відповіли так, 48,9% - частково, 14,8% - ні. При відповіді на питання "Скажіть, будь ласка, проблема моралі в наш час є актуальною?", 57,4% сказали так, 31,9% - в деякій мірі, 10,7% - ні.

Більшість молоді дійсно вважає, що в нашому суспільстві переважають матеріальні цінності. Непорушними цінностями для опитаних залишаються кохання, сім'я, дружба, які являються для них набагато важливішими за гроші та матеріальний достаток, і для більшості взагалі є найважливішими в житті. Багато факторів мають значний вплив на зміну життєвих цінностей. Також більшість вважає, що в наш час проблеми моралі є актуальними. Тепер з'ясуємо чи дійсно

спостерігається підсилення прагматизму серед молоді. Відповідно до нашого опитування більшість молоді вважають себе частково прагматичними, не зважаючи на те, що і для більшості є важливим питання моралі. Аналізуючи попередні опитування, де зацікавленість проблемами моралі є все ж більшою, можемо зробити висновок, що наша гіпотеза вірна і дійсно молодь стала більш прагматичною.

Отже, говорячи про співвідношення матеріальних і духовних цінностей та стан життєвих цінностей серед молоді в цілому, можна зробити висновок, що хоч більшість молоді і вважає, що в світі переважають матеріальні цінності, але особисто для неї найголовнішими є духовні цінності, які вона б не проміняла ні на які гроші - сім'я, дружба, любов і т.д.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Слободянюк А.В. Психологія управління та конфліктологія: навчальний посібник для практичних та семінарських занять / А.В.Слободянюк, Н.О.Андрущенко. – Вінниця: ВНТУ, 2010. – 120 с.
2. Слободянюк А.В. Методичні вказівки з дисципліни “Соціологія”[Електронний ресурс] \ А.В. Слободянюк . – Вінниця : ВНТУ, 2016. – 24с.
3. Скок М.А. Ціннісні орієнтації особистості сучасного студента / М.А. Скок //Вісник ЧДПУ. Серія: Психологічні науки : [зб. наук. праць] / [голов. ред. М.О. Носко ;Чернігівський державний педагогічний університет ім. Т.Г. Шевченка]. – Чернігів :Ред.-вид. центр ЧДПУ, 2002. – Вип. 11. – С. 128–132.
4. Соціологія: Підручник / За загальною редакцією проф. В.П. Андрущенко, проф. М.І. Горлача. Харків-Київ. 1998.624 с.
5. Піча В.М., Соціологія: загальний курс. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти України. - К., “Каравела”, 2000. – 248
6. Слободянюк А. В. Соціальні норми та цінності як невід’ємні характеристики категорії влади [Текст] / А. В. Слободянюк // Вісник Київськ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Серія "Соціологія. Психологія. Педагогіка". - Вип. 9. - Київ, 2000. - С. 5-7.

Сельська Інна Вікторівна - студентка групи Моп 14б, факультет менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Слободянюк Анатолій Володимирович, кандидат соціологічних наук, доцент кафедри суспільно-політичних наук, науковий керівник лабораторії соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету.

Selska Inna V. - student, faculty of management Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa.

Slobodyanyuk Anatoly V.- PhD in Sociology, assistant professor of social and political sciences, scientific director of the laboratory of sociological researches Vinnitsa National Technical University.